

Брюксел, 2.12.2015 г.
COM(2015) 625 final

2015/0281 (COD)

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

**относно борбата с тероризма и за замяна на Рамково решение 2002/475/ПВР на
Съвета относно борбата срещу тероризма**

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

Извършването на терористични актове съставлява едно от най-сериозните посегателства върху всеобщите ценности на човешко достойнство, свобода, равенство и солидарност, зачитане на правата на човека и основните свободи и е едно от най-сериозните нарушения на принципите на демокрацията и правовата държава, на които се основава Европейският съюз. Важно е да се осигурят подходящи инструменти, които да защитават европейските граждани и всички хора, живеещи в ЕС, и да се противопоставят на подобни нарушения по ефективен и пропорционален начин. Те трябва да могат да отговорят на заплахите, пред които е изправен ЕС, без да накърняват обществото, чиито основни характеристики са плурализмът, недискриминацията, толерантността, справедливостта, солидарността и равенството.

През последните години терористичната заплаха се разрасна и промени. В Европейската програма за сигурност¹ Комисията посочи като приоритет модернизирването на уредбата на ЕС за борба с тероризма и обяви намерението си да актуализира действащото наказателно право в тази област, за да посрещне тези нови предизвикателства. В работната програма на Комисията за 2016 г. беше обявено законодателно предложение за преразглеждане на Рамковото решение относно тероризма², тъй като държавите членки все по-често се сблъскват с явлението, свързано с нарастващ брой лица, които пътуват в чужбина с цел тероризъм, и със заплахата, която те представляват при завръщането си.

Тези лица често са наричани „чуждестранни бойци терористи“. Макар това явление да не е ново, числеността и многообразието на хората, които пътуват до зони на конфликти, по-специално до Сирия и Ирак, за да се сражават или обучават в терористични групи, нямат прецедент. В последния доклад на Европол за обстановката и тенденциите в ЕС, свързани с тероризма (TE-SAT)³, се отбелязва, че мащабът на явлението понастоящем расте — в края на 2014 г. общият брой на лицата, заминали от ЕС към зони на конфликт, се оценява на над 3000 души и се смята, че към настоящия момент той е достигнал 5000 души, като същевременно има данни за това, че броят на завърналите се в някои държави членки се е увеличил. Държавите членки са докладвали, че това представлява значителна заплаха за сигурността.

Както подчертава Европол, *„въпреки че само малък контингент от завръщащи се бойци биха могли да се ангажират с извършването на нападения в ЕС, лицата, които са пътували до зони на конфликти, ще продължават да представляват сериозна заплаха за всички държави — членки на ЕС. Освен контакти завръщащите се бойци е възможно да са натрупали боен и оперативен опит и следователно да са в състояние да извършват по-значителни или множество едновременни нападения, както и да служат като модели за подражание за млади хора със сходни идеи. Освен това тези, които не участват в планирането на нападения, биха могли вместо това да работят*

¹ COM(2015) 185 final от 28 април 2015 г.

² COM(2015) 610 final от 27 октомври 2015 г.

³ <https://www.europol.europa.eu/content/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-2015>

за радикализирането и набирането на други хора, да осъществяват посредническа дейност и да набират средства.“

Нападенията, извършени на европейска територия през 2014 и 2015 г., чиято връхна точка бяха неотдавнашните терористични атаки в Париж през нощта на 13 ноември 2015 г., са трагичното доказателство, че този риск може да се превърне в реалност, което налага реакцията на равнище ЕС да се адаптира към заплахите по съответния начин. Въпреки че разследванията са все още в ход, вече е налице информация, доказваща, че чуждестранни бойци терористи са участвали в поне шест терористични нападения или заговори през 2015 г., като терористите или са пътували директно до зони на конфликти (напр. Йемен, Сирия), или са били вдъхновени или подбудени да извършат терористични актове от други лица, намиращи се понастоящем в Сирия.

Въпреки че по-голямата част от нападенията, извършени от 2014 г. насам в ЕС, са „индивидуални“ терористични нападения, рискът от по-усъвършенствани начини на действие и по-мощни нападения (извършвани от няколко човека, въоръжени с взривни вещества и огнестрелни оръжия) беше онагледен с терористичните нападения в Париж на 13 ноември.

Макар и основният източник на безпокойство да са чуждестранните бойци терористи, заплахата от домашно обучени терористи, радикализирани самотни нападатели и пътници с осуетени терористични намерения (например след изземане на паспорта им) не бива да бъде подценявана. През последните 12 месеца в ЕС и други западни държави (напр. САЩ, Канада и Австралия) бяха регистрирани няколко такива нападения и осуетени заговори.

Трансграничното измерение на терористичната заплаха не се ограничава до пътуването до зони на конфликти в трети държави. Терористите измислят заобиколни начини, за да не будят съмнение — те обикалят в рамките на ЕС и могат да преминават транзитно през държави, различни от тяхната държава на местопребиваване/гражданство, с цел да заобиколят проверките и надзора. В допълнение неотдавнашните нападения, извършени в ЕС, показват, че терористите пътуват до други държави членки, за да извършат нападения или по логистични причини (напр. финансиране, набавяне на оръжия).

Терористичните групи демонстрират отлични умения в използването на интернет и новите комуникационни технологии, за да разпространяват пропаганда, да си взаимодействат с потенциални нови членове, да споделят знания, да планират и координират действията си. Интернет и най-вече социалните медии предлагат на радикалните и терористичните групи нови възможности да се насочват към уязвими аудитории и по този начин улесняват набирането и/или саморадикализирането.

Използването на висококачествени комуникационни материали (списания, видео записи) и на децентрализиран подход, способстван от мрежа от потребителски профили в различни социални медии, позволява бързото разпространение на терористични и радикални материали чрез непрекъснато адаптиране на използването на информационните технологии. Интернет се превърна в основния канал, използван от терористите за разпространяване на пропаганда, за отправяне на обществени заплахи, за възхвала на чудовищни терористични актове (напр. обезглавяване) и за поемане на отговорност за нападения.

Съществуващите правила трябва да бъдат осъвременени, като се отчита променящата се заплаха от тероризъм, пред която е изправена Европа. Това включва адекватни наказателноправни разпоредби за справяне с явлението на чуждестранните бойци терористи и рисковете, свързани с пътуванията в трети държави с цел участие в терористични дейности, а също и с нарасналите заплахи от извършители, които остават в Европа.

Навсякъде в ЕС са необходими по-последователни, всеобхватни и синхронизирани наказателноправни разпоредби, за да е възможно ефективното предотвратяване и преследване на престъпления, свързани с чуждестранни бойци терористи, както и за да се реагира адекватно на увеличилите се трансгранични практически и правни предизвикателства.

В Рамково решение 2002/475/ПВР⁴ вече са законоустановени като престъпления определени терористични деяния, включително по-специално извършването на терористични нападения, участието в дейности на терористична група, включително финансова подкрепа за тези дейности, публичното подстрекаване, набирането и обучението на хора с цел тероризъм, както и разпоредби относно помагачеството, подбудителството и опита за извършване на терористични престъпления.

При все това Рамково решение 2002/475/ПВР следва да бъде преразгледано, за да се приведат в действие новите международни стандарти и задължения, поети от ЕС, и за да се реагира по-ефективно на променящите се терористични заплахи, като по този начин се повиши сигурността на ЕС и безопасността на неговите граждани.

Жертвите на тероризма се нуждаят от защита, подкрепа и помощ, съобразени с конкретните им нужди. По-специално, те следва да получават незабавен достъп до професионална специализирана помощ за физическото и психо-социалното си лечение. След извършени терористични атаки достъпът до надеждна информация за жертвите на тероризма и относно тях е от решаващо значение. Тъй като мишена на терористичните нападения са големи групи от хора, жертвите често могат да бъдат от държави, различни от държавата на нападението. Трансграничното сътрудничество между компетентните национални органи е от основно значение, за да се гарантира, че всички жертви на тероризма са добре информирани и получават необходимата им помощ, независимо от това къде живеят в Европейския съюз.

С Директива 2012/29/ЕС⁵ се установява набор от правно обвързващи права за всички жертви на престъпления, включително правата на защита, подкрепа и помощ, с които се вземат предвид индивидуалните нужди на всяка жертва на престъпление. Тези разпоредби обаче не предвиждат никакви конкретни мерки за жертвите на тероризма. Приемането на по-конкретни мерки, които съответстват в по-голяма степен на потребностите на жертвите на тероризма ще има значителна добавена стойност. Специалните разпоредби на ЕС относно защитата, подкрепата и помощта за жертвите

⁴ Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 г. относно борбата срещу тероризма (ОВ L 164, 22.6.2002 г., стр. 3), изменено с Рамково решение 2008/919/ПВР на Съвета от 28 ноември 2008 г. за изменение на Рамково решение 2002/475/ПВР относно борбата срещу тероризма (ОВ L 330, 9.12.2008 г., р. 31).

⁵ Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета (ОВ L 315, 14.11.2012 г., стр. 37).

на тероризма би следвало да допринесат за оздравяването на оцелелите и семействата на починалите жертви, а с това непряко и за оздравяването на цялото общество.

- **Необходимост от прилагане на съответните международни стандарти и задължения и реакция на променящата се терористична заплаха**

С приетата на 24 септември 2014 г. Резолюция 2178 (2014) на Съвета за сигурност на ООН относно заплахите за международния мир и сигурност, породени от терористични актове, се установяват множество мерки за борба с явлението чуждестранни бойци терористи. Съгласно параграф 6 от нейната постановителна част от държавите членки се изисква да гарантират, че в техните национални законови и подзаконови актове се съдържат квалификации за тежки престъпления, достатъчни да доведат до наказателно преследване и наказване, отразяващи тежестта на престъплението, за следните деяния: а) пътуването или опитът за пътуване до трета държава с цел участие в извършването на терористични актове или предоставянето или получаването на обучение; б) финансирането на такива пътувания, и в) организирането или улесняването на такива пътувания.

В своята Резолюция 2178 (2014) Съветът за сигурност потвърждава задължението на всички държави да спазват международното право в областта на правата на човека в борбата с тероризма, като подчертава, че зачитането на правата на човека и принципите на правовата държава са от съществено значение за постигането на успех в усилията за борба с тероризма. Съветът за сигурност отбелязва, че незачитането на правата на човека и другите международни задължения са допринесли за увеличаването на степента на радикализация и за разпространението на чувство за безнаказаност.

В Резолюция 2178 (2014) на СС на ООН се подчертава също така необходимостта държавите да привлекат съответните местни общности и неправителствените участници в разработването на стратегии за борба с пропагандата на насилническия екстремизъм, която може да подбуди към терористични актове, да обърнат внимание на условията, които благоприятстват разпространението на насилническия екстремизъм, който може да доведе до тероризъм, включително чрез предоставяне на повече възможности за пълноценно участие в обществото на младите хора, семействата, жените, религиозните, културните и образователните лидери и всички други заинтересовани групи от гражданското общество, както и да приемат специално разработени мерки за борба с набирането на хора за този вид насилнически екстремизъм и за насърчаване на социалното приобщаване и сближаване.

Освен това с Резолюция 2249 (2015) от 20 ноември 2015 г. настоятелно се призовават държавите членки да положат повече усилия за спирането на потока от чуждестранни бойци терористи към Ирак и Сирия и за предотвратяването и прекратяването на финансирането на тероризма. В същия дух в Резолюция 2199 (2015) на СС на ООН се потвърждава, че *„всички държави трябва да гарантират, че всяко лице, което участва във финансирането, планирането, подготовката или извършването на терористични актове или в подпомагането на терористични актове, ще бъде подведено под съдебна отговорност, както и да гарантират, че такива терористични актове се квалифицират като тежки престъпления в националните законови и подзаконови актове и че наказанието им надлежно отразява тяхната тежест, като се подчертава, че подобна подкрепа може да бъде предоставена чрез търговия с нефт и рафинирани нефтени продукти, модулни нефтени рафинерии и свързани материали с ИДИЛ, групировката „Джабхат ан-Нусра“ и всички други физически лица, групи, предприятия и образувания, свързани с Ал-Кайда.“*

След провеждането на преговори в началото на 2015 г. през май 2015 г. беше приет Допълнителен протокол към Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване на тероризма с цел изпълнение на някои наказателноправни разпоредби на Резолюция 2178 (2014) на СС на ООН, и по-специално параграф 6 от нейната постановителна част. Допълнителният протокол допълва Конвенцията на Съвета на Европа, в която вече се съдържа изискване за криминализиране на определени терористични престъпления. В Допълнителния протокол се поставя изискване за криминализирането на следните деяния: участие в сдружение или група с цел тероризъм (член 2), получаване на обучение с цел тероризъм (член 3), пътуване или опит за пътуване с цел тероризъм (член 4), предоставяне или набиране на средства за такива пътувания (член 5) и организиране или улесняване по друг начин на такива пътувания (член 6). Изисква се също договарящите се страни да засилят своевременния обмен на информация помежду си (член 7).

Подобно на Резолюция 2178 (2014) на СС на ООН, в Допълнителния протокол се утвърждава задължението на всяка от страните по него да гарантира, че изпълнението на Допълнителния протокол се извършва при спазване на задълженията в областта на правата на човека, по-специално правото на свободно движение, свободата на словото, свободата на сдружаване и свободата на религията, както са установени в Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, Международния пакт за граждански и политически права и в рамките на други задължения по силата на международното право, и се припомня, че е необходимо да се гарантира спазването на принципа на пропорционалност по отношение на преследваните законни цели и тяхната необходимост в едно демократично общество, като се изключва всякаква форма на произвол или дискриминационно или расистко отношение.

ЕС подписа Допълнителния протокол и Конвенцията на 22 октомври 2015 г.

В препоръките на Специалната група за финансови действия (FATF), направени през 2012 г. по отношение на финансирането на тероризма, и по-конкретно в препоръката относно криминализирането на финансирането на тероризма (препоръка № 5) се предвижда, че „държавите следва да криминализират финансирането на тероризма на основание Конвенцията за борба срещу финансирането на тероризма и следва да криминализират не само финансирането на терористични актове, но и финансирането на терористични организации и на отделни терористи дори при липса на връзка с конкретен терористичен акт или актове“⁶.

С оглед на спешната необходимост да се обърне внимание на заплахата, свързана с чуждестранните бойци терористи, FATF преразгледа тълкувателната бележка към препоръка № 5 относно престъплението „финансиране на тероризма“, за да включи съответния елемент от Резолюция 2178 (2014) на СС на ООН. Така се пояснява, че препоръка № 5 изисква от държавите да криминализират финансирането на пътуването на лица, които пътуват до държава, различна от тяхната държава на местопребиваване или държава на гражданство, с цел извършване, планиране или подготовка на терористични актове или участие в такива актове, или с цел предоставяне или получаване на обучение за терористична дейност.

⁶

Справка с препоръките на FATF, както и с тълкувателната бележка към тях можете да направите на адрес: http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF_Recommendations.pdf

В Рамково решение 2002/475/ПВР вече са законоустановени като престъпления определени терористични деяния, включително извършването на терористични нападения, участието в дейности на терористична група, включително финансовата подкрепа за тези дейности, както и публичната провокация, набирането и обучението на хора с цел тероризъм (с трите последни престъпления се изпълняват разпоредбите на Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване на тероризма, CETS № 196). При все това в Рамково решение 2002/475/ПВР не се изисква изрично нито криминализирането на пътуването до трети страни с терористичен умисъл, нито криминализирането на обучаването с терористични цели, посочени в Резолюция 2178 (2014) на СС на ООН и изисквани в Допълнителния протокол. Освен това с Рамково решение 2002/475/ПВР понастоящем се изисква единствено криминализирането на финансирането на тероризъм дотолкова, доколкото това финансиране се предоставя на терористична група, но не и ако например се предоставя за всички престъпления, свързани с терористични дейности, включително набирането и обучаването на хора или пътуването в чужбина за терористични цели.

В заключенията си от 13 октомври 2014 г. Съветът призова Комисията да проучи начини за преодоляване на евентуални несъвършенства в Рамково решение 2002/475/ПВР с оглед на Резолюция 2178 (2014) на Съвета за сигурност на ООН⁷. В съвместната си декларация след срещата в Рига на Съвета по правосъдие и вътрешни работи министрите изразиха съгласие, че е важно да се проучат възможни законодателни мерки за установяване на общо разбиране за терористичните престъпления с оглед на Резолюция 2178 (2014) на СС на ООН. В своята резолюция от 11 февруари 2015 г. Европейският парламент също подчерта необходимостта да се хармонизира криминализацията на престъпленията, свързани с чуждестранните бойци и да се избегнат пропуски в наказателното преследване посредством актуализиране на Рамковото решение относно тероризма. На 20 ноември 2015 г. Съветът по правосъдие и вътрешни работи приветства намерението на Комисията да представи предложение за директива за актуализиране на Рамковото решение относно борбата срещу тероризма преди края на 2015 г.

С цел да се изпълнят задълженията, произтичащи от Допълнителния протокол, както и съответната препоръка на FATF относно финансирането на тероризма, Рамково решение 2002/475/ПВР трябва да бъде преразгледано.

В допълнение към измененията, които са необходими, за да се гарантира спазването на международните задължения и стандарти, трябва да се установят всеобхватни мерки, които отчитат развитието на терористичната заплаха и необходимостта от подходящи инструменти за улесняване на разследването и наказателното преследване на всички съответни терористични действия, избягвайки значителни пропуски в реакцията на наказателното правосъдие.

В този дух в проекта за директива се предлага също така да се криминализират следните деяния: опитът за набиране и обучаване на хора, пътуването в чужбина с цел участие в дейностите на терористична група, както и финансирането на различните терористични престъпления, определени в проекта за директива.

⁷ Документ на Съвета № 14160/14.

Освен това, като се има предвид развитието на терористичната заплаха, която се допълва от заплахата, произтичаща от чуждестранните бойци терористи, пътуващи до трети държави с цел участие в терористични дейности, в предложението също така се предвижда криминализирането на пътуването до всяка държава, включително тези в рамките на ЕС и до държавата на гражданство или на местопребиваване на извършителя.

В допълнение и в съответствие с необходимостта да се обхванат различните форми на подкрепа за терористични дейности, включително търговските сделки и вноса и износа на стоки, предназначени за подпомагане на извършването на терористични престъпления, в предложението се съдържа пояснение, че подобна материална подкрепа ще попада в приложното поле на разпоредбите на директивата.

С предложението се усъвършенстват също така съществуващите разпоредби относно помагачеството, подбудителството и опита за извършване на терористични престъпления, както и правилата относно компетентността, с което се гарантират последователността и ефективното прилагане на съответните разпоредби и се предотвратяват пропуски.

На последно място, предложението включва допълнителни разпоредби за специалните мерки за подпомагане на жертвите на тероризма.

Освен че ще запълни съществуващите пропуски в правоприлагането, консолидирането на достиженията на правото на ЕС в тази област ще доведе до рационализиране и достъпност. Като се имат предвид обхватът на предлаганите мерки и целта на консолидирането, беше сметено, че е най-подходящо действащото Рамково решение 2002/475/ПВР да се замени с директива на ЕС.

- **Съгласуваност със съществуващите разпоредби в тази област на политиката**

Позовавайки се на развитията на международно и европейско равнище, с Европейската програма за сигурност Комисията се ангажира да направи преглед на Рамковото решение относно тероризма, като изгради общо разбиране за терористичните престъпления, и по-специално тези, свързани с чуждестранните бойци терористи⁸.

През октомври 2015 г. в своята работна програма за 2016 г. Комисията подчерта, че ЕС трябва да реагира на тероризма и радикализацията и обяви, че ще представи предложение за преразглеждането на Рамковото решение относно тероризма за справяне с явлението чуждестранни бойци терористи⁹.

Настоящото предложение за Директива относно борбата с тероризма, с което се изпълняват изискванията по силата на Допълнителния протокол, ще проправи пътя за сключването на Допълнителния протокол и Конвенцията, за което своевременно ще бъдат представени съответните законодателни предложения.

Настоящото предложение е част от по-голямо начинание, което предполага също и повече усилия за предотвратяване на радикализацията. За да стимулира и подкрепи

⁸ COM(2015) 185 final, 28.4.2015 г.

⁹ COM(2015) 610 final, 27.10.2015 г.

усилията за предотвратяване на радикализацията, водеща до насилнически екстремизъм и тероризъм, Комисията създаде център за високи постижения, който оказва подкрепа на голяма мрежа от местни специалисти (Мрежата за осведоменост по въпросите на радикализацията). Центърът на Мрежата за осведоменост по въпросите на радикализацията улеснява обмена на практики и експертен опит, консолидира ноу-хау и открива и разработва най-добри практики, конкретни насоки и специализирани услуги за подкрепа. Той спомага за осъществяването на различните дейности, посочени в Съобщението на Комисията „Предотвратяване на радикализацията, водеща до тероризъм и екстремистко насилие: укрепване на реакцията на ЕС“¹⁰.

Вече има законодателство на ЕС относно обмена на информация между националните органи в областта на сигурността и борбата с тероризма. Това са Рамково решение 2006/960/ПВР на Съвета¹¹, Решение 2008/615/ПВР („Решение от Прюм“) ¹², което се отнася конкретно за борбата с тероризма и трансграничната престъпност, и Решение 2005/671/ПВР¹³. В това законодателство се предвижда, подобно на член 7 от Допълнителния протокол, задължението държавите членки да създадат национални звена за контакт и да обменят спонтанно информация, когато има основания да се смята, че информацията би могла да спомогне за разкриването, предотвратяването или разследването на терористични престъпления.

- **Съгласуваност с другите политики на Съюза**

Явлението чуждестранни бойци терористи ясно показва значението на общата външна политика и политика на сигурност на Съюза за вътрешната сигурност на Съюза. На 6 февруари 2015 г. ВП/ЗП и Комисията представиха съвместно съобщение, озаглавено „Елементи за регионална стратегия на ЕС за Сирия и Ирак, както и за заплахата от Даяш“¹⁴, целящо спирането на потока на чуждестранни бойци към Сирия/Ирак и на средства към Даяш, както и изграждането на капацитет за изпълнение на Резолюция № 2178 (2014) на СС на ООН и за борба с финансирането на тероризма.

Настоящото предложение допълва режима на ЕС за замразяване на активите на чуждестранни терористични организации и физически лица. Този режим е установен, от една страна, с Регламент (ЕО) № 881/2002 на Съвета, с който се изпълняват насоките на Съвета за сигурност на ООН относно лицата и образуванията, свързани с Ал-Кайда (резолюции № 1267 и 1390 на СС на ООН), и от друга страна, с т.нар. „автономни мерки“ на ЕС в съответствие с Резолюция 1373 на СС на ООН, насочени към други терористи и организации, които не са свързани с Ал-Кайда.

Настоящото предложение допълва превантивните мерки, свързани с финансирането на тероризма, в Директива 2015/849/ЕС.

¹⁰ COM(2013) 941 final, 15.1.2014 г.

¹¹ Рамково решение 2006/960/ПВР на Съвета от 18 декември 2006 г. за опростяване обмена на информация и сведения между правоприлагащите органи на държавите — членки на Европейския съюз (ОВ L 386, 29.12.2006 г., стр. 89).

¹² Решение 2008/615/ПВР на Съвета от 23 юни 2008 г. за засилване на трансграничното сътрудничество, по-специално в борбата срещу тероризма и трансграничната престъпност (ОВ L 210, 6.8.2008 г., стр. 1).

¹³ Решение 2005/671/ПВР на Съвета от 20 септември 2005 г. относно обмена на информация и сътрудничеството по отношение на терористични престъпления (ОВ L 253, 29.9.2005 г., стр. 22).

¹⁴ COM(2015) 2 final, 6.2.2015 г.

Настоящото предложение допълва също така политиката на ЕС в областта на правата на жертвите. По-специално, в Директива 2012/29/ЕС, която започна да се прилага в държавите членки на 16 ноември 2015 г., се предвижда набор от права за всички жертви на престъпления. В Директива 2004/80/ЕО се изисква държавите членки да гарантират обезщетяването на жертвите на насилствени умишлени деяния, включително в трансгранични ситуации. Това предложение стъпва върху съществуващите правила на ЕС, свързани с правата на жертвите, без обаче да разширява техния обхват. По-специално, с него се развиват и задълбочават някои разпоредби на Директива 2012/29/ЕС, за да се предостави специфична подкрепа в отговор на нуждите на жертвите на терористични престъпления.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

• Правно основание

С настоящото предложение се заменя Рамково решение 2002/475/ПВР и се цели въвеждането на актуализирано законодателство на равнище ЕС за установяване на минимални правила относно определянето за терористични престъпления, престъпления, свързани с терористична група или терористични дейности, и относно наказанията в тази област. Тероризмът е тежко престъпно деяние с трансгранично измерение поради своето естество, въздействие и необходимостта от борба с него на обща основа.

Следователно подходящото правно основание за настоящото предложение се съдържа в член 83, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). С този член се дава възможност на Европейския парламент и Съвета да установят необходимите минимални правила относно определянето на престъпления и санкции посредством директиви, приети в съответствие с обикновената законодателна процедура.

Включването на разпоредби относно правата на жертвите налага добавянето на съответната разпоредба, предоставяща правното основание за това. С член 82, параграф 2 от ДФЕС се дава възможност на Европейския парламент и Съвета, като действат в съответствие с обикновената законодателна процедура, да установяват минимални правила относно правата на жертвите на престъпления. Следователно член 82, параграф 2, буква в) следва да бъде посочен като допълнително правно основание.

В член 83, параграф 1 от ДФЕС и член 82, параграф 2 от ДФЕС се предвижда една и съща законодателна процедура. Следователно правното основание на предложението следва да бъде както член 83, параграф 1 от ДФЕС, така и член 82, параграф 2 от ДФЕС.

• Променлива геометрия

Рамково решение 2002/475/ПВР, което понастоящем е в сила, се прилага за всички държави членки, с изключение на Обединеното кралство, което в съответствие с член 10, параграф 4 от Протокол № 36, приложен към ДЕС и ДФЕС, упражни правото си на отказ от участие от тази правна уредба, считано от 1 декември 2014 г.

В съответствие с Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договорите, Обединеното кралство и Ирландия могат да решат да

участват в приемането на настоящото предложение. Те имат тази възможност и след приемането на предложението.

Дания не участва в приемането от Съвета на мерките по дял V от ДФЕС (с изключение на „мерките, определящи третите страни, чиито граждани трябва да притежават виза при пресичането на външните граници на държавите членки, или [...] мерките относно установяването на уеднаквен визов модел“) съгласно Протокол № 22 относно позицията на Дания. Следователно съгласно действащите договорености Дания не участва в приемането на настоящото предложение и няма да бъде обвързана от него. Рамково решение 2002/475/ПВР, изменено с Рамково решение 2008/919/ПВР продължава да обвързва Дания и да се прилага спрямо нея.

- **Субсидиарност**

Дейността в областта на пространството на свобода, сигурност и правосъдие попада в област на споделена компетентност между ЕС и държавите членки в съответствие с член 4, параграф 2 от ДФЕС. Следователно по силата на член 5, параграф 3 от ДЕС се прилага принципът на субсидиарност, съгласно който Съюзът действа само в случай и доколкото целите на предвиденото действие не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, както на централно, така и на регионално и местно равнище, а поради обхвата или последиците от предвиденото действие могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза.

Тъй като са приети съгласно глава VII от Хартата на ООН, изискванията, посочени в Резолюция 2178 (2014) на СС на ООН, са задължителни за държавите, членуващи в ООН. Държавите — членки на ЕС, вече започнаха да преразглеждат своите правни уредби и в някои случаи приеха нови мерки, за да гарантират спазването на Резолюцията на СС на ООН, по-специално по отношение на изискванията относно пътуванията на чуждестранни терористи и свързаните с това деяния.

Допълнителният протокол привежда в действие частта от Резолюция 2178 (2014) на СС на ООН, отнасяща се до криминализирането на пътуванията на чуждестранни терористи. При подписването на Допълнителния протокол на 22 октомври 2015 г. ЕС изрази желание да сключи Допълнителния протокол в съответствие с член 218, параграф 6 от ДФЕС. Сключването изисква ЕС да включи стандартите, определени от Допълнителния протокол, в правото на Съюза, което, както бе споменато по-горе, в момента не изисква криминализирането на всички деяния предвидени в Допълнителния протокол.

Прилагането на Допълнителния протокол и на съответните наказателноправни аспекти на Резолюция 2178 (2014) на СС на ООН посредством минимални правила, валидни за целия ЕС, и по-специално по отношение на допълнителните общи определения на престъпления, като се вземат под внимание променящите се терористични заплахи, би предотвратило правните пропуски, които биха произтекли при фрагментиран подход, и би имало очевидна добавена стойност за повишаване на сигурността на ЕС и безопасността на неговите граждани и на хората, живеещи в Съюза. Освен това приложимите за целия ЕС дефиниции биха улеснили общото разбиране и измеримостта на трансграничния обмен на информация и сътрудничеството в областта на полицейските и съдебните въпроси. По подобен начин и както е подчертано в Европейската програма за сигурност, минималните правила относно престъпленията в съответствие с Резолюция 2178 (2014) на СС на ООН и Допълнителния протокол ще

улеснят също сътрудничеството с трети държави, като предоставят общ целеви показател както за ЕС, така и за международните партньори.

Подобна логика се прилага и за включването на препоръката на FATF относно криминализирането на финансирането на тероризма в правото на ЕС. Макар че държавите членки вече са задължени да се съобразяват с препоръката на FATF и до голяма степен са приели необходимите изпълнителни мерки, разширяването на обхвата на престъплението финансиране на тероризма, както е понастоящем установено в член 2 от Рамково решение 2002/475/ПВР на равнището на ЕС, гарантира, че държавите членки не се съобразяват с различни правни задължения и че разликите в състава на престъпленията не засягат трансграничния обмен на информация и оперативното сътрудничество.

Също така, с оглед на трансграничния характер на терористичните заплахи, съставът на престъпленията, включително тези, които не се изискват от международните задължения и стандарти, трябва да бъде съгласуван в достатъчна степен, за да бъде наистина ефективен.

Тези цели не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите — членки на ЕС, действащи самостоятелно, тъй като със законодателство само на национално равнище не би могло да се постигне създаването на минимални правила относно определенията и наказанията за терористични престъпления, които да се прилагат в целия ЕС. Ако правната уредба на Съюза не бъде съобразена с Допълнителния протокол, а същевременно някои държави членки станат страни по него, е възможно да има разминаване между задълженията на държавите членки съгласно правото на Съюза и техните задължения съгласно международното право.

Следователно всеобхватна и достатъчно еднородна правна уредба може да бъдат постигната по-добре на равнището на Съюза. Поради това Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност.

• **Пропорционалност**

В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в член 5 от Договора за ЕС, предложената нова директива се ограничава до това, което е необходимо и пропорционално, от една страна, за изпълнението на международните задължения и стандарти (по-специално по отношение на криминализирането на пътуването до друга държава за терористични цели, обучаването за терористични цели, изисквани съгласно Допълнителния протокол, и финансирането на тероризъм, което не се ограничава до дейностите на терористична група, а включва всички терористични престъпления и престъпленията, свързани с терористични дейности, без да има връзка с конкретни терористичен актове (както се изисква съгласно стандартите на FATF)), и от друга страна, за адаптирането на съществуващите терористични престъпления към новите терористични заплахи (като се изисква, например, криминализирането на пътуването за терористични цели и в рамките на ЕС).

В предложението се определя съставът на престъпленията с цел да се включат всички съответни деяния, като го ограничава до степента на необходимост и пропорционалност.

- **Избор на инструмент**

В съответствие с член 83, параграф 1 от ДФЕС установяването на минимални правила относно определянето на престъпления и санкции в областта на тежката престъпност с трансгранично измерение, включително тероризма, може да бъде постигнато единствено посредством директива на Европейския парламент и на Съвета, приета в съответствие с обикновената законодателна процедура. Същото се отнася и за установяването на минимални правила, съгласно член 82, параграф 2 от ДФЕС.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

Транспонирането на съответните разпоредби на Рамково решение 2002/475/ПВР в националното законодателство беше предмет на няколко доклада за изпълнението¹⁵, включително на доклада от септември 2014 г. относно прилагането на измененията, въведени с Рамково решение 2008/919/ПВР¹⁶.

В доклада относно прилагането се констатира, че няколко държави членки са надхвърлили изискванията на Рамково решение 2008/919/ПВР, като по-конкретно са приели разпоредби за криминализиране на получаването на обучение за терористична дейност, което показва съществуващ пропуск в правоприлагането, както и разпоредби за криминализиране на опит за терористична дейност отвъд обхвата на изискванията на Рамковото решение.

Докладът относно прилагането беше придружен от външно проучване, занимаващо се не само с транспонирането в националното законодателство на Рамково решение 2008/919/ПВР от държавите — членки на ЕС, но и с извършването на оценка на практическото прилагане на правната уредба за борба с тероризма, приета от държавите — членки на ЕС. В проучването се включва оценка на промените, въведени през 2008 г., и се заключава, че тези промени са били уместни и са ефективни спрямо целите. Общото разбиране за свързани с тероризма престъпления, като например публично подстрекаване, набиране на хора и обучение с цел тероризъм е гаранция, че особено трансграничните случаи се третират по-ефективно. По-конкретно, проучването установи, че повечето заинтересовани страни считат, че новите престъпления са им помогнали да се справят с подготвителните етапи на терористичните дейности. Като цяло, въведените през 2008 г. изменения се считат за полезни в подпомагането на борбата с променящото се естество на терористичните заплахи, пред които са изправени държавите — членки на ЕС. От гледна точка на правоприлагането и съдебната дейност в проучването се заключава, че случаите, свързани с новите престъпления, включващи повече от една държава членка, биха могли да се решат по-ефективно поради наличието на общ подход за криминализиране на престъпленията. Като цяло държавите — членки на ЕС, които все още не са разполагали с правна уредба за борба с тероризма, считат, че Рамково решение 2008/919/ПВР има висока добавена стойност, докато за държавите членки, които разполагат с такива разпоредби,

¹⁵ Доклади на Комисията въз основа на член 11 от Рамковото решение на Съвета от 13 юни 2002 г. относно борбата срещу тероризма: COM(2004)409 окончателен от 8 юни 2004 г. и COM(2007) 681 окончателен от 6 ноември 2007 г.

¹⁶ COM(2014) 554 final, 5.9.2014 г.

добавената стойност е била в укрепването на рамката за сътрудничество с другите държави членки за справяне с подготвителните етапи на терористични дейности.

На Евроюст беше възложено да проучи дали съществуващите престъпления в държавите членки са достатъчни за справяне с новите явления, и по-специално с потока от чуждестранни бойци терористи към трети държави. В оценката на Евроюст се посочва наличието на съмнения относно ефективността на тези мерки и се призовава за преразглеждане на съществуващата правна уредба¹⁷.

- **Консултации със заинтересованите страни**

По време на преговорите в Съвета на Европа относно Допълнителния протокол, проектите на текста бяха предоставени на разположение на обществеността за коментари. Бяха получени писмени коментари от няколко организации, защитаващи основните права („Амнести Интернешънъл“, Международната комисия на юристите и „Отворено общество“). Тези коментари бяха обсъдени между преговарящите страни и някои от предложенията доведоха до изменения на Допълнителния протокол и неговия обяснителен доклад.

Като цяло в коментарите беше подчертана необходимостта от адекватни гаранции за правата на човека, достатъчна правна яснота по отношение на криминализираните деяния (*actus reus*) и умисъл (*mens rea*), както и от изясняване на задълженията съгласно международното хуманитарно право.

Коментарите бяха включени в Допълнителния протокол и в обяснителния доклад по следния начин: в Допълнителния протокол се подчертава необходимостта от зачитане на правата на човека в преамбюла, в член 1 (относно целта) и в нов член 8, който е изцяло посветен на зачитането на основните права. Тези разпоредби се допълват с по-нататъшни разяснения в обяснителния доклад (с позоваване на други международни инструменти, включително изрично на Протокола за статута на бежанците и Конвенцията на ООН за правата на детето).

- **Оценка на въздействието**

Като се има предвид спешната необходимост от подобряване на уредбата на ЕС за повишаване на сигурността след неотдавнашните терористични атаки, включително чрез включване на международните задължения и стандарти, настоящото предложение по изключение се представя без оценка на въздействието.

- **Пригодност и опростяване на законодателството**

С предложението се цели да се въведат международните задължения и стандарти в правния ред на ЕС и да се актуализира правната уредба, така че да се реагира адекватно на променящата се терористична заплаха. Установяването на различни престъпления в отделни членове (вместо, например, само чрез прибавяне на новите престъпления в подпараграфи и тирета на настоящия член 3 от Рамково решение 2002/475/ПВР), както и разясненията относно общите условия, приложими за тези престъпления (вж. по-специално разпоредбите в дял IV), улесняват разбирането на състава на съответните престъпления. Това ще е от полза на държавите членки при транспонирането и прилагането на съответните разпоредби. Освен това обхватът на други инструменти на ЕС, които се отнасят до терористични престъпления (в частност инструментите за

¹⁷ Документ на Съвета № 15715/2/14.

трансграничен обмен на информация и сътрудничество) също ще бъдат по-ясни, което на свой ред улеснява прилагането на тези разпоредби от съответните органи.

- **Основни права**

Европейският съюз е основан на ценностите, залегнали в член 2 от ДЕС, и зачита правата, свободите и принципите, определени в Хартата на основните права в съответствие с член 6, параграф 1 от ДЕС. Сигурността и зачитането на основните права не са противоречащи си цели, а съгласувани и взаимно допълващи се цели на политиката¹⁸. Подходът на Съюза се основава на общите демократични ценности на нашите отворени общества, включително върховенството на закона, и трябва да зачита и насърчава основните права, залегнали в Хартата на основните права, в която, надлежно зачитайки правомощията и задачите на Общността и Съюза и принципа на субсидиарност, се потвърждават правата, които произтичат по-специално от конституционните традиции и международните задължения, общи за държавите членки, включително Договора за Европейския съюз, Договорите за Общността, Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, а също и съдебната практика на Съда на Европейските общности и на Европейския съд по правата на човека. Всички мерки, предназначени да засилят мерките за сигурност, трябва да са съобразени с принципите на необходимост, пропорционалност и законност, със съответните гаранции, за да се осигурят отчетност и средства за съдебна защита¹⁹.

Предложените мерки включват правни разпоредби за адекватно реагиране на променящите се терористични заплахи. Тези дейности спомагат за понижаване на риска от терористични нападения и за ограничаване на възможностите за радикализиране и набиране на хора. Въпреки че крайната цел на тези мерки е защитата на основните права на жертвите и потенциалните жертви, по-специално правото на живот и правото на физическа и психическа неприкосновеност, всяко законодателство в наказателноправната област неизбежно оказва въздействие върху упражняването на основните права, по-специално спрямо лицата, които са заподозрени, обвинени или осъдени за терористични престъпления и престъпления, свързани с терористични групи или терористични дейности. Установяването, изпълнението и прилагането на криминализирането трябва да се осъществяват, като се спазват напълно задълженията, свързани с основните права. Всяко ограничаване на упражняването на основните права и свободи е предмет на условията, определени в член 52, параграф 1 от Хартата на основните права, т.е. подлежи на спазването на принципа на пропорционалност по отношение на легитимната цел да се посрещнат признати от Съюза цели от общ интерес или на необходимостта да се защитят правата и свободите на други хора и трябва да бъде предвидено в закон и да зачита основното съдържание на същите права и свободи.

В тази връзка трябва да бъдат взети предвид различни основни права и свободи, залегнали в Хартата на основните права. Правата, които са особено засегнати от предложените мерки, обхващат, без да се ограничават само до тях, правата, включени в дял I на Хартата относно човешкото достойнство (член 1), правото на живот и

¹⁸ Член 6 от Хартата на основните права и решение на Съда на Европейския съюз от 8 април 2014 г. по съединени дела C-293/12 и C-594/12, точка 42.

¹⁹ Член 52, параграф 1 от Хартата на основните права и решение на Съда на Европейския съюз от 8 април 2014 г., цитирано по-горе.

неприкосновеност на личността (членове 2 и 3), правото на свобода и сигурност (член 6 от Хартата), правото на зачитане на личния и семейния живот (член 7 от Хартата), защитата на личните данни (член 8 от Хартата), свободата на мисълта, съвестта и религията (член 10 от Хартата), свободата на изразяване на мнение и свободата на информация (член 11 от Хартата), свободата на събранията и сдруженията (член 12 от Хартата), правото на собственост (член 17 от Хартата), правото на убежище и защита в случай на принудително отвеждане, експулсиране и екстрадиране (членове 18 и 19 от Хартата), общата забрана за дискриминация, включително въз основа на раса, цвят на кожата, етнически или социален произход, генетични характеристики, език, религия или убеждения, политически или други мнения (член 21 от Хартата), правата на детето (член 24 от Хартата), правото на свободно движение и пребиваване (член 45 от Хартата), правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес (член 47 от Хартата), презумпцията за невиновност и правото на защита (член 48 от Хартата), принципите на законност и пропорционалност на престъпленията и наказанията (член 49 от Хартата) и правото на всеки да не бъде съден или наказван два пъти за едно и също престъпление (член 50 от Хартата).

Всички мерки, приети от Съюза и неговите държави членки във връзка с повдигането на обвинения за терористични престъпления и дейности, свързани с терористични престъпления, както е предвидено в настоящата директива, както и определянето на наказателни и ненаказателни санкции за тях, трябва да бъдат съобразени с принципа на законност и пропорционалност на престъплението и наказанието и за презумпцията за невиновност и правото на защита, и да изключват всякаква форма на произвол. Освен това те следва да бъдат в съответствие с общата забрана за дискриминация, включително въз основа на раса, цвят на кожата, етнически или социален произход, генетични характеристики, език, религия или убеждения, политически или други мнения, и да изключват всякаква форма на дискриминационно или расистко отношение, за да се избегне стигматизирането на която и да било група или общност.

Зачитането на основните права като цяло и на принципа на пропорционалност е спазен, като съставът на престъпленията е ограничен до степента, която е необходима, за да се даде възможност за ефективно наказателно преследване на деяния, които представляват особена заплаха за сигурността. Това е отразено в съображенията (вж. например съображения 19—21).

По-конкретно, нововъведеното престъпление „пътуване в чужбина с цел тероризъм“ може да ограничи правото на свободно движение и пребиваване на територията на държавите членки, гарантирано в член 21, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз и Директива 2004/38/ЕО. В Директива 2004/38/ЕО се предвиждат мерки, ограничаващи свободното движение от съображения, свързани с опазването на общественения ред и обществената сигурност, включително предотвратяването на престъпления.

Данните на лицата, заподозрени в престъпленията, установени в настоящата директива, ще трябва да бъдат обработвани в съответствие с основното право на защита на личните данни и действащото законодателство. Предложената директива не налага никакви промени на този режим и следователно няма отражение върху правото на неприкосновеност на личния живот и защита на данните.

Настоящото предложение не засяга отговорността, поета от държавите членки с оглед на поддържането на законността и реда и опазването на вътрешната сигурност в

съответствие с член 72 от ДФЕС, по отношение на която органите на държавите членки остават обвързани със своите задължения в областта на правата на човека, произтичащи от националното им законодателство и конституция и от международните споразумения, по които са страни, и по-специално тези, произтичащи от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, по която всички държави членки са страни.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Настоящото предложение няма непосредствено отражение върху бюджета на Съюза.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизъм за наблюдение, оценка и докладване**

Изпълнението на Директивата ще бъде следено от Комисията въз основа на представената от държавите членки информация относно мерките, предприети за въвеждането в сила на законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с Директивата.

Две години след изтичането на срока за изпълнение на Директивата Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад относно прилагането на настоящата директива, като оценява степента, в която държавите членки са взели необходимите мерки, за да се съобразят с нея.

Четири години след изтичането на срока за изпълнение на Директивата Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад относно прилагането на настоящата директива, като оценява въздействието и добавената стойност на директивата и, ако е необходимо, отправя подходящи предложения. За тази цел Комисията ще проведе консултации с държавите членки и заинтересованите страни, по-специално Европол, Евроюст и Агенцията за основните права. Комисията ще вземе предвид също така информацията, предоставена от държавите членки съгласно Решение 2005/671/ПВР на Съвета.

- **Обяснителни документи**

Счита се, че не са необходими обяснителни документи във връзка с транспонирането.

- **Подробно разяснение на специалните разпоредби на предложението**

Дял I — Предмет и определения

Член 1 — Предмет — с тази разпоредба се определят целта и приложното поле на настоящото предложение за директива, с което по-специално се установяват минимални правила по отношение на терористични престъпления, престъпленията, свързани с терористични групи, и престъпленията, свързани с терористични дейности, както и специални мерки за защита и помощ на жертвите на тероризма.

Член 2 — Определения — тази разпоредба съдържа определения за „средства“ (във връзка с престъплението „финансиране на тероризма“, вж. член 11) в съответствие с

достиганията на правото на ЕС²⁰, „юридически лица“ (във връзка със задължението за установяване на отговорност на юридическите лица, вж. член 19) и „терористична група“ (във връзка с престъплението, свързано с терористична група, вж. член 4, идентично с определението, съдържащо се в член 2, параграф 1 от Рамково решение 2002/475/ПВР).

Дял II — Терористични престъпления и престъпления, свързани с терористична група

Член 3 — Терористични престъпления — в тази разпоредба се определят престъпленията, които следва да се считат за терористични престъпления в държавите членки. Тази разпоредба вече се съдържа в член 1 от Рамково решение 2002/475/ПВР и оттогава не е била променена. Основната цел на тази главна разпоредба е да се синхронизира определението за терористични престъпления във всички държави членки чрез въвеждането на конкретна и обща квалификация на някои деяния като терористични престъпления. Терористични деяния са тежки престъпления, които се превръщат в терористични престъпления поради мотивацията на извършителя. Понятието „терористични престъпления“ е следователно съчетание от два елемента: обективен елемент, тъй като става въпрос за списък от тежки престъпни деяния, както са определени чрез позоваване на националното право, и субективен елемент, тъй като тези актове трябва да бъдат считани за терористични престъпления, когато са извършени предумишлено.

Член 4 — Престъпления, свързани с терористична група — с тази разпоредба се изисква от държавите членки да криминализират ръководенето или участието в действията на терористична група, при съзнаване на обстоятелството, че такова участие допринася за осъществяване на престъпната дейност на терористичната група. Тази разпоредба има за цел да гарантира, че ръководенето на терористична група и участието в дейностите ѝ са считани сами по себе си за независими престъпни прояви и се третират като терористични престъпления. Тази разпоредба вече се съдържа в член 2 от Рамково решение 2002/475/ПВР и не е била променена с измененията от 2008 г. Адаптирането на съществуващата правна уредба към международните задължения (по-специално член 2 от Допълнителния протокол) не налага преразглеждане на този член. В обяснителния доклад към Допълнителния протокол се пояснява, че дефинирането на понятието „терористична група“ се оставя на страните по протокола.

ДЯЛ III — Престъпления, свързани с терористични дейности

Престъпленията, уредени в настоящия дял, са от много тежко естество, тъй като те имат потенциала да доведат до извършването на терористични престъпления и да дадат възможност на терористите и терористичните групи да поддържат и развиват допълнително престъпните си дейности. Макар че при тези престъпления не се изисква да бъде извършено терористично престъпление, както е обяснено в член 15, те също включват обективен елемент, а именно ясно определени деяния и обстоятелства, и субективен елемент, а именно умишъла или съзнаването от страна на извършителя или на потенциалния извършител, че неговите деяния имат потенциала да доведат до

²⁰

Идентично с член 1 от Регламент (ЕО) № 2580/2001 на Съвета от 27 декември 2001 г. относно специалните ограничителни мерки за борба с тероризма, насочени срещу определени лица и образувания (ОВ L 344, 28.12.2001 г., стр. 70).

извършването на терористични престъпления или съучастието в тях. Тези елементи трябва да бъдат доказани в съответствие с националното право на държава членка чрез доказателства, представени пред независим съд или трибунал за разглеждане в съответствие с конкретните приложими наказателни процедури на държавата членка, съответните разпоредби на достиженията на правото на ЕС относно процесуалните права на заподозрените или обвиняемите в наказателно производство и при пълно зачитане на гаранциите за основното право на справедлив съдебен процес, презумпцията за невиновност и правото на защита, както е установено в Хартата на основните права.

Член 5 — Публично подстрекаване към извършване на терористично престъпление — това престъпление е въведено с Рамково решение 2008/919/ПВР (въвеждащо ново престъпление в член 3, параграф 1, буква а)) с оглед на практическото прилагане на член 5 от Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване на тероризма.

Съгласно тази разпоредба например за наказуеми деяния се считат възхвалата на самоубийствени бомбени атентатори, насърчаването на участието в насилнически джихад, отправянето на директни призови за избиване на неверници, оправдаването на тероризма или разпространението на съобщения или изображения на брутални убийства като начин за разгласяване на терористичната кауза или доказване на мощ, когато такова поведение действително създава риск от извършването на терористични актове и при условие че съобщенията се разпространяват с цел подпомагане на терористични дейности (не непременно тези на конкретна терористична организация). Такива съобщения и изображения могат също така да включват материали, хулещи жертвите на тероризма, включително членовете на техните семейства. С разпоредбите се цели освен това да се гарантира, че разпространението на съобщения по интернет, подбуждащи към извършване на терористични престъпления или предоставянето на експертни познания за терористични цели, е наказуемо.

Член 6 — Набиране с цел тероризъм — това престъпление е въведено с Рамково решение 2008/919/ПВР (въвеждащо ново престъпление в член 3, параграф 1, буква б)) с оглед на практическото прилагане на член 6 от Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване на тероризма. Както е пояснено в обяснителния доклад към посочената конвенция, наказанието съгласно тази разпоредба „изисква набиращият друго лице или други лица да го прави с ясното намерение тези лица да извършат или да участват в извършването на терористично престъпление или да се присъединят към сдружение или група за тази цел“, без значение „дали адресатите на склоняването действително участват в извършването на терористично престъпление или се присъединяват към сдружение или група за тази цел.“ Тази разпоредба има за цел да осигури подходящи наказателноправни средства за възпиране на мащабни дейности по набиране от страна на отделни лица или мрежи за набиране.

Член 7 — Обучение с цел тероризъм — това престъпление е въведено с Рамково решение 2008/919/ПВР (въвеждащо ново престъпление в член 3, параграф 1, буква в)) с оглед на практическото прилагане на член 7 от Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване на тероризма. Включването му имаше за цел да се засече разпространението на инструкции и (онлайн) ръководства, предназначени за обучение или планиране на атентати, и по-конкретно на разпространението (по интернет) на информация за терористични средства и методи, което има функцията на „виртуален тренировъчен лагер“. Макар че е наблегнато специално на използването на интернет,

съставът на престъплението обучение с цел тероризъм не се ограничава до предоставянето на инструкции чрез интернет, а включва също така и по-традиционни форми на обучение.

Нови престъпления за изпълнение на Допълнителния протокол към Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване на тероризма — престъпленията получаване на обучение с цел тероризъм, пътуване в чужбина с цел тероризъм и организиране или улесняване на пътуване в чужбина с цел тероризъм са въведени с оглед на изпълнението на Допълнителния протокол. Някои от обясненията по-долу се основават на обяснителния доклад към Допълнителния протокол.

Член 8 — Получаване на обучение — предложението обхваща не само предоставянето на обучение с цел тероризъм (което вече се съдържа в Рамково решение 2008/919/ПВР), но също така и получаването на такова обучение, което позволява на обучението да извършва или да съдейства за извършването на терористични престъпления.

С тази разпоредба се прилага член 3 от Допълнителния протокол. С нея на правоприлагащите органи и прокурорите ще се дадат допълнителни инструменти за справяне със заплахите от потенциални извършители, включително тези, които в крайна сметка действат сами, като им се предоставя възможност да разследват и преследват по съдебен ред обучителни дейности, които могат потенциално да доведат до извършването на терористични престъпления. Получаването на обучение с цел тероризъм може да стане лично, например чрез посещение на тренировъчен лагер, организиран от терористично сдружение или група, или посредством различни електронни медии, включително чрез интернет. Въпреки това, самото посещение на уебсайтове с информация или получаването на съобщения, които могат да се използват за обучение с цел тероризъм, не е достатъчно, за да се извърши престъплението получаване на обучение с цел тероризъм. Обикновено извършителят трябва активно да участва в обучението. Държавите членки могат обаче да решат да криминализират формите на „самостоятелно обучение“ в своето национално право.

Освен това целта на получаването на обучение с цел тероризъм трябва да бъде осъществяването или участието в извършването на терористично престъпление, както е определено в член 3, като извършителят трябва да го направи с умисъл. Участието в иначе законни дейности, като например посещаването на университетски курс по химия и вземането на уроци по летење или получаването на военно обучение, предоставено от държавата, също може да се счита за незаконно извършване на престъплението получаване на обучение с цел тероризъм, ако може да се докаже, че обучаващото се лице има необходимото престъпно намерение да използва наученото по този начин за извършването на терористично престъпление.

Член 9 — Пътуване в чужбина с цел тероризъм — това престъпление е насочено преди всичко срещу явленията чуждестранни бойци терористи чрез криминализиране на пътуванията в чужбина за терористични цели. С член 9 се привежда в изпълнение член 4 от Допълнителния протокол.

Целта на разпоредбата е да се задължат държавите членки да криминализират деянието пътуване до друга държава, ако може да бъде доказано, че умишлената цел на пътуването е извършването, допринасянето или участието в терористични престъпления, както са определени в член 3, или предоставянето или получаването на

обучение с цел тероризъм по смисъла на членове 7 и 8. В допълнение към изискванията, предвидени в Допълнителния протокол, разпоредбата включва също и пътуването с цел участие в дейностите на терористична група, както са определени в член 4. Криминализирането на пътуването с такава цел е също толкова важно, за да се противодейства на заплахите, произтичащи от чуждестранни бойци терористи, и ще предостави на следователите и прокурорите необходимите инструменти за ефективно преследване на различните цели и дейности на чуждестранните бойци терористи.

Разпоредбата обхваща както пътуванията в трети държави, така и тези в държави — членки на ЕС, включително в държавите на гражданство или на местопребиваване на извършителя. Пътуване до държавата на местоназначение може да бъде директно или транзитно през други държави по пътя.

Всички физически лица, които пътуват до друга държава, ще бъдат потенциално засегнати от разпоредбите относно криминализирането на деянието пътуване в чужбина с цел тероризъм съгласно Директивата. Сериозността на заплахата, свързана с чуждестранните бойци терористи, дава основание за твърда реакция, която, от друга страна, трябва да е напълно съвместима с основните права и свободи, както и с принципите на правовата държава. Член 9 се отнася само до криминализирането на деянието пътуване при много специфични условия и с конкретно намерение по отношение на целта на пътуването.

Член 10 — Организиране или улесняване по друг начин на пътуване в чужбина с цел тероризъм — с тази разпоредба се привежда в изпълнение член 6 от Допълнителния протокол и се изисква от държавите членки да криминализират деяния, които способстват за осъществяването на пътувания с цел тероризъм, като например действия за организирането или улесняването на такива пътувания. Терминът „организация“ обхваща различни деяния, свързани с практическите аспекти на пътуването, като например закупуването на билети и планирането на маршрутите. Терминът „улесняване“ се използва, за да обхване всички други деяния, попадащи в обхвата на термина „организация“, с които се оказва съдействие на пътуващия, за да достигне своето местоназначение. Като пример може да се посочи оказването на съдействие на пътуващия при незаконно пресичане на граница. Освен че трябва да действа умишлено, извършителят трябва да знае, че оказва помощта с цел тероризъм.

Член 11 — Финансиране на тероризма — с тази разпоредба се изисква от държавите членки да криминализират предоставянето на средства, които се използват за извършване на терористични престъпления и престъпления, свързани с терористични групи или терористични дейности. Определението е в съответствие с определението за финансиране на тероризма в Директива 2015/849/ЕС, което обхваща финансирането на всички престъпления, определени в членове 1—4 от Рамково решение 2002/475/ПВР, изменено с Рамково решение 2008/919/ПВР. Понятието „средства“ е определено в член 2 от предложената директива.

Освен това, с включването на финансирането на пътувания в чужбина с цел тероризъм (престъпление, което досега не се съдържа в Рамково решение 2002/475/ПВР) се привеждат в изпълнение член 5 от Допълнителния протокол и препоръка № 5 на FATF (както това е пояснено в наскоро приетите изменения в тълкувателната бележка към препоръка № 5). Съгласно член 15 не е необходимо престъплението да е действително извършено или да е установена връзка с конкретно терористично престъпление или с

престъпления, свързани с терористични дейности. Член 11 в съчетание с член 15 привежда в изпълнение посочената по-горе препоръка на FATF, в която се изисква финансирането на тероризма да се криминализира дори при липсата на връзка с конкретен терористичен акт или актове.

Финансовите средства могат да са от един и същ източник, например като заем или подарък, който се предоставя на пътника от физическо или юридическо лице, или от различни източници, получени чрез някакъв вид събиране, организирано от едно или повече физически или юридически лица.

Членове 12—14 — Квалифицирана кражба, изнудване и измама с цел извършване на терористични престъпления — окончателен набор от престъпления, свързани с терористична дейност (членове 12—14 се отнасят до квалифицирана кражба, изнудване и измама с цел извършване на някое от престъпленията, изброени в член 3 или член 4, буква б)). Тези престъпления вече са включени в член 3 от Рамково решение 2002/475/ПВР. Държавите членки следва да предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че подготвителните действия за извършването на тези престъпления с цел извършване на определени терористични престъпления се криминализира като свързана с тероризъм дейност, независимо от това дали терористичното престъпление като такова е извършено или не, например кражбата на взривни вещества с крайна цел извършване на терористичен акт, когато обаче планираното терористично нападение не е извършено.

Дял IV — Общи разпоредби, свързани с терористичните престъпления, престъпленията, свързани с терористични групи, и престъпленията, свързани с терористични дейности

Член 15 — Връзка с терористични престъпления — тази разпоредба с хоризонтално приложение пояснява, че за да има престъпление, свързано с терористична група или терористични дейности (включително престъпленията, определени в член 16), не е необходимо действително да е извършено терористично престъпление, както вече е посочено в член 3, параграф 3 от Рамково решение 2002/475/ПВР, изменено с Рамково решение 2008/919/ПВР. Така например криминализирането на участието в дейността на терористична група не изисква вече да са извършени терористични актове или извършването на такива актове да е в ход. Освен това не е необходимо да се установи връзка с конкретно терористично престъпление или, доколкото се отнася до посочените в членове 9—11 действия, с конкретни престъпления, свързани с терористични дейности. Например, за криминализирането на набирането с цел тероризъм не е необходимо лицето да е подтикнато да извърши конкретно терористично престъпление или предоставящото обучение с цел тероризъм лице да е дало инструкции за извършването на конкретно терористично престъпление. В същия дух за криминализирането на финансирането на тероризма е достатъчно да има съзнание за усвояването на средства с цел подпомагане на терористични дейности като цяло, без да е необходимо то да бъде свързано например със специфично вече планирано пътуване в чужбина.

Член 16 — Помагачество, подбудителство и опит — тази разпоредба се прилага спрямо посочените по-горе престъпления, като с нея се изисква държавите членки да криминализират и различните форми на помагачество, подбудителство и опит за извършване на много от посочените престъпления.

Помагачеството в терористично престъпление може да включва голямо разнообразие от дейности, които могат да варират от предоставяне на финансови средства за извършване на терористично нападение до предоставянето на помощни услуги или материали, като например превоз или превозни средства, оръжия, експлозиви или подслон.

В допълнение към изискванията, установени понастоящем в член 4 от Рамково решение 2002/475/ПВР, изменено с Рамково решение 2008/919/ПВР, се предлага криминализирането на помагачеството във връзка с получаването на обучение. Въпреки че това не се изисква съгласно Допълнителния протокол, криминализирането на тези дейности е в съответствие с криминализирането на помагачеството в други подготвителни дейности. В действителност оказването на помощ на дадено лице да получи указания (например чрез превода на терористично съдържание на чужд език при пълно познаване на съдържанието, както и на предназначението на указанията) не е по-малко укоримо от предлагането на подобна (преводаческа) подкрепа на лице, което предоставя съответното обучение.

Предлага се криминализирането на подбудителството да се разшири за всички престъпления. Истина е, че често подбудителят е движещата сила зад действията, предприети от преките извършители. В допълнение към вече криминализираните действия по силата на Рамково решение 2002/475/ПВР, с настоящото предложение се криминализира подбудителството към престъпления, свързани с терористични дейности, както са изложени в дял III. Така например лице, което насърчава друго лице активно да набира терористи или да пътува в чужбина с цел тероризъм ще попада под разпоредбите на член 16.

В сравнение с Рамково решение 2002/475/ПВР, за държавите членки са създадени допълнителни задължения да криминализират опита за пътуване в чужбина с цел тероризъм, в съответствие с член 4, параграф 3 от Допълнителния протокол. Освен това съществува допълнително задължение за криминализиране на опита, както и помагачеството във финансиране на тероризма, в съответствие с Препоръка № 5 на Специалната група за финансови действия и определението за финансиране на тероризма в Директива 2015/48/ЕС. Предлага се също да се криминализира опитът за предоставяне на обучение, както и набирането с цел тероризъм. Вземат се предвид изискванията на член 9, параграф 2 от Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване на тероризма, както и положението в повечето държави членки, които — както става ясно от доклада за изпълнение за 2014 г. — вече са криминализирали опитите за извършване на тези престъпления.

Член 17 — Санкции за физически лица — тази разпоредба, която вече се съдържа в член 5 от Рамково решение 2002/475/ПВР, се прилага за всички престъпления и съдържа изискването държавите членки да налагат ефективни, съразмерни и възпиращи наказателноправни санкции, които водят до екстрадиция. Във втория параграф се подчертава, че терористичните престъпления следва да се наказват с по-строги санкции, отколкото подобни престъпления в националното право, извършени без терористични намерения. За някои престъпления се определя минимален размер на максималната налагана санкция.

Предлага се тази разпоредба да се запази непроменена. По-специално член 11 от Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване на тероризма, който — в

съответствие с член 9 от Допълнителния протокол — се прилага съответно, не изисква никакви промени.

Член 18 — Смекчаващи обстоятелства — тази разпоредба вече се съдържа в член 6 от Рамково решение 2002/475/ПВР (отнасящ се до „особени обстоятелства“), вследствие на Резолюция на Съвета от 20 декември 1996 г. относно лица, които сътрудничат на съдебния процес в борбата с международната организирана престъпност. Тя позволява на държавите членки да вземат предвид някои смекчаващи обстоятелства, които могат да доведат до намаляване на наказанието, наложено на терористите. Предлага се същността на тази разпоредба да се запази непроменена.

Член 19 — Отговорност на юридически лица — тази разпоредба се прилага спрямо всички посочени по-горе престъпления, като с нея от държавите членки се изисква да установяват отговорност на юридическите лица, като същевременно не се дава възможност тази отговорност да бъде алтернатива на отговорността на физическите лица. Разпоредбата е в съответствие с член 10 от Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване на тероризма, който — в съответствие с член 9 от Допълнителния протокол — се прилага съответно.

Тази разпоредба е взета от член 7 на Рамково решение 2002/475/ПВР и следва стандартна формулировка, която може да бъде намерена в други правни инструменти на ЕС и задължава държавите членки да гарантират, че юридическите лица могат да бъдат подвеждани под отговорност за престъпления, посочени в членове 1—4 и извършени в тяхна полза от всяко лице на ръководна длъжност в юридическото лице. Не се изисква тази отговорност да бъде единствено наказателна.

Член 20 — Видове минимални санкции за юридически лица — тази разпоредба, която вече се съдържа в член 8 от Рамково решение 2002/475/ПВР, се прилага спрямо санкциите за юридически лица. Предлага се тази разпоредба да се запази непроменена. По-специално член 10 от Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване на тероризма, който — в съответствие с член 9 от Допълнителния протокол — се прилага съответно, не изисква никакви промени.

Член 21 — Компетентност и наказателно преследване — тази разпоредба, която вече се съдържа в член 9 от Рамково решение 2002/475/ПВР и се прилага спрямо всички посочени по-горе престъпления, изисква да са налице основания за компетентност на съдебните органи, които им позволяват да започват разследване, да провеждат наказателни преследвания и да предават на съд извършителите на престъпленията, определени в настоящата директива.

Отправната точка е принципът на териториалност в член 9, параграф 1, буква а), съгласно който всяка държава членка установява своята компетентност по отношение на терористични престъпления, извършени изцяло или частично на нейна територия. Член 9, параграф 1, буква б) и член 9, параграф 4 могат да бъдат разглеждани като разширение на този принцип. Освен това, държавите членки трябва да имат извънтериториална компетентност относно престъпленията, посочени в членове 1—4, когато извършителят е техен гражданин или пребивава постоянно на тяхна територия, когато престъплението е било извършено в полза на юридическо лице, установено на тяхна територия, или срещу нейните институции или население, срещу институция на Европейския съюз или орган, учредени в съответствие с Договора за създаване на

Европейската общност или Договора за Европейския съюз, със седалище в съответната държава членка. Член 9, параграф 3 въвежда необходимата компетентност за прилагане на принципа „aut dedere aut iudicare“, чрез което държавите членки се задължават да могат да преследват по наказателен път терористични престъпления в случаите, в които те отказват да екстрадират заподозряното или осъденото лице. Накрая, въвеждането на разширени правила за компетентност наложи също така въвеждането на критерии за разрешаване на свързани с компетентността спорове, които биха могли да възникнат между държавите членки. В член 9, параграф 2 се съдържа списък на факторите, които трябва да бъдат последователно взети предвид за тази цел.

В сравнение с правилата, предвидени в Рамково решение 2002/475/ПВР, се предлага да се установи компетентност по отношение на престъплението „предоставяне на обучение с цел тероризъм“, както е определено в член 7 от предложената директива. Тази специална разпоредба е необходима, за да се гарантира, че престъплението може да бъде ефективно преследвано по отношение на (обикновено) граждани на страни извън ЕС, които предоставят обучение с цел тероризъм. При отсъствие на тази специална разпоредба обучаващият се (обикновено гражданин/пребиваващ в ЕС) може да бъде преследван на основание на нововъведеното престъпление „получаване на обучение с цел тероризъм“ (съгласно член 21, параграф 1, букви а) или в) от предложената директива), но не и лицето (обикновено гражданин на страна извън ЕС/пребиваващ извън ЕС), предоставящо обучението. Това би създавало неоправдан пропуск. Следователно изглежда необходимо да се установи компетентността за престъпленията, извършени от предоставящите обучение с цел тероризъм, независимо от тяхната националност, с оглед на възможните последици от такова поведение на територията на Съюза и на тясната материална връзка между престъпленията, свързани с предоставяне и получаване на обучение с цел тероризъм.

Дял V: Разпоредби относно защитата, подкрепата и правата на жертвите на тероризма

Както е пояснено в съображение 16 на предложената директива, предвидените мерки в настоящия дял се прилагат за „жертвите на тероризма“ в съответствие с определението в Директивата за правата на жертвите. Добавената стойност от включването на това определение в настоящата директива се изразява в това да се припомни и изясни статутът на членовете на семействата на жертви, които са загинали в резултат на терористично престъпление. Тъй като терористичните престъпления често причиняват жертви, изключително важно е да се поясни, че членовете на семейството на жертва, чиято смърт е пряка последица от подобни престъпления, които претърпяват вреда в резултат на смъртта на съответното лице, се равняват на преките жертви и могат да се възползват от същите права. Предложената директива ограничава жертвите на тероризма до тези, които са претърпели преки вреди от терористичните престъпления, изброени в член 3 от предложената директива. Други престъпления, обхванати от настоящата директива, по-специално престъпленията, свързани с терористична група, или престъпленията, свързани с терористични дейности, следва да не попадат в обхвата на определението за жертви на тероризма, тъй като те по-скоро имат подготвителен характер и не водят до преки жертви.

първият параграф вече се съдържа в член 10, параграф 1 от Рамково решение 2002/475/ПВР. Съгласно разпоредбите държавите членки гарантират, че разследването и наказателното преследване на престъпленията, обхванати от настоящата директива, не зависят от изявление или обвинение, направени от жертвата, поне когато деянието е извършено на тяхна територия.

В подхода на ЕС за борба с тероризма се отделя особено внимание на защитата и подпомагането на жертвите. Предвид техните специфични нужди се предлага в параграф 2 да се пояснят мерките, които държавите членки следва да предприемат, за да отговорят на тези нужди, с цел допълнително да се уточни задължението на държавите членки, както е предвидено понастоящем в член 10, параграф 2 от Рамково решение 2002/475/ПВР да предприемат, ако е необходимо, всички възможни мерки за гарантиране на съответна помощ.

Директивата за правата на жертвите се прилага за всички жертви на престъпления, без да се определят различни категории жертви. Въпреки това в Директивата за правата на жертвите се признава, че някои жертви имат специфични нужди от защита, които следва да бъдат оценени поотделно и че следва да се обръща особено внимание на жертвите, на които е причинена значителна вреда поради, наред с другото, тежестта на престъплението. Жертвите на тероризма с право следва да бъдат разглеждани от тази гледна точка.

В Директивата за правата на жертвите не се уточнява подробно как да се вземат под внимание конкретните нужди на жертвите на тероризъм. Жертвите на тероризъм се нуждаят по-конкретно от подходяща подкрепа и помощ. Поради това от решаващо значение е да се предоставя добре организирана и професионална спешна помощ на жертвите на тероризъм, непосредствено след нападение и докогато е необходимо след това. Тази незабавна помощ често се описва от оцелелите жертви на тероризъм като „животоспасяваща“. Освен това, тъй като жертвите на тероризъм често страдат от пост-травматичен стрес и други свързани с травмата вреди, изключително важно е да им се предоставя психо-социална помощ за периода, който е необходим във всеки отделен случай. Предложената разпоредба предвижда такива професионални услуги за подкрепа.

Достъпът до информация е друг важен елемент в ситуации след терористично нападение с широко медийно отразяване, като в същото време трябва да се спазва поверителността на криминалните разследвания. Жертвите често са объркани в резултат на противоречива и непълна информация. Следователно предложената разпоредба изисква също да бъде предоставен достъп на жертвите до информация относно техните права и относно наличните услуги за помощ и подкрепа, както и информация за самите жертви.

Предложените разпоредби не целят изменение на вече съществуващите разпоредби на ЕС относно правата на жертвите, а тяхното приспособяване по начин, който най-добре задоволява специфичните нужди на жертвите на тероризъм.

Член 23 — Права на жертвите на тероризъм, които пребивават в друга държава членка — терористичните нападения имат за цел да навредят на големи групи от хора и често жертвите произхождат или живеят в страна, различна от страната на терористичното нападение. Ето защо държавите членки следва да гарантират, че техните компетентни органи могат да предприемат подходящи мерки за свеждане до минимум на трудностите, пред които са изправени тези жертви, особено що се отнася до достъпа до информация за правата на жертвите и за достъпните схеми за обезщетение. Освен това държавите членки гарантират, че жертвите на тероризъм имат дългосрочен достъп до емоционална и психологическа подкрепа и помощ на мястото, където живеят.

ДЯЛ VI: Заключителни разпоредби

Член 24 — Замяна на Рамково решение 2002/475/ПВР относно борбата срещу тероризма — с тази разпоредба се заменя Рамково решение 2002/475/ПВР, изменено с Рамково решение 2008/919/ПВР.

Член 25 — Транспониране — като се има предвид спешната нужда от въвеждане на предложените допълнителни престъпления, е необходим кратък срок за транспониране. Крайният срок за транспониране от 12 месеца е определен въз основа на предположението, че преговорите ще се провеждат бързо.

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА**относно борбата с тероризма и за замяна на Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета относно борбата срещу тероризма**

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 83, параграф 1 и член 82, параграф 2, буква в) от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) Европейският съюз се основава на всеобщите ценности за човешко достойнство, свобода, равенство и солидарност, зачитане на правата на човека и основните свободи. Той се основава на принципите на демокрацията и върховенството на закона, които са общи за държавите членки.
- (2) Извършването на терористични актове съставлява едно от най-сериозните посегателства върху всеобщите ценности на човешко достойнство, свобода, равенство и солидарност и зачитане на правата на човека и основните свободи, на които се основава Европейският съюз. Освен това то представлява една от най-сериозните заплахи за демокрацията и върховенството на закона — принципи, които са общи за държавите членки и на които се основава Европейският съюз.
- (3) Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета²¹ е основополагащ акт за действията на наказателното правосъдие в борбата с тероризма. Правна уредба, обща за всички държави членки, и по-конкретно хармонизирано определение за терористичните престъпления служи като еталон за обмена на информация и сътрудничеството между националните компетентни органи по силата на Рамково решение 2006/960/ПВР на Съвета²², Решение 2008/615/ПВР на Съвета²³ и Решение 2005/671/ПВР на Съвета²⁴, Регламент (ЕС) № 603/2013 на

²¹ Рамково решение на Съвета от 13 юни 2002 г. относно борбата срещу тероризма (ОВ L 164, 22.6.2002 г., стр. 3).

²² Рамково решение 2006/960/ПВР на Съвета от 18 декември 2006 г. за опростяване обмена на информация и сведения между правоприлагащите органи на държавите — членки на Европейския съюз (ОВ L 386, 29.12.2006 г., стр. 89).

²³ Решение 2008/615/ПВР на Съвета от 23 юни 2008 г. за засилване на трансграничното сътрудничество, по-специално в борбата срещу тероризма и трансграничната престъпност (ОВ L 210, 6.8.2008 г., стр. 1).

²⁴ Решение 2005/671/ПВР на Съвета от 20 септември 2005 г. относно обмена на информация и сътрудничеството по отношение на терористични престъпления (ОВ L 253, 29.9.2005 г., стр. 22).

Европейския парламент и на Съвета²⁵, Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета²⁶ и Рамково решение 2002/465/ПВР на Съвета²⁷.

- (4) През последните години терористичната заплаха бързо се разрасна и промени. Физическите лица, наричани „чуждестранни бойци терористи“, пътуват в чужбина с терористични цели. Завръщащите се чуждестранни бойци терористи представляват сериозна заплаха за сигурността на всички държави — членки на ЕС. Чуждестранните бойци терористи са свързани с няколко неотдавнашни нападения или заговори, включително нападенията в Париж на 13 ноември 2015 г. Освен това Европейският съюз и неговите държави членки са изправени пред нарастваща заплаха от лица, които са вдъхновявани или наставлявани от терористични групи в чужбина, но остават в Европа.
- (5) Като се отчита развитието на терористичните заплахи и правните задължения на Съюза и държавите членки по силата на международното право, определението за терористични престъпления, включително престъпления, свързани с терористична група, и престъпленията, свързани с терористични дейности, следва допълнително да се хармонизира във всички държави членки, за да обхваща по-пълно деянията, свързани по-специално с чуждестранните бойци терористи и финансирането на тероризма. Тези форми на поведение следва да бъдат наказуеми, дори когато се практикуват посредством интернет, включително социалните медии.
- (6) Престъпленията, свързани с терористични дейности, са от много тежко естество, тъй като те имат потенциала да доведат до извършването на терористични престъпления и да позволят на терористите и терористичните групи да поддържат и развиват допълнително престъпните си дейности, което оправдава криминализирането на подобни деяния.
- (7) Престъпленията, свързани с публична провокация към извършване на терористично престъпление, включват, наред с другото, възхваляването и оправдаването на тероризма или разпространението на послания или изображения, включително тези, свързани с жертвите на тероризма като начин за разгласяване на терористичната кауза или за сериозно сплашване на населението, при условие че подобно поведение създава опасност от евентуалното извършване на терористични актове.
- (8) Като се има предвид сериозността на заплахата и особено нуждата да се пресече потокът от чуждестранни бойци терористи, е необходимо да се криминализира пътуването в чужбина за терористични цели, които включват не само

²⁵ Регламент (ЕС) № 603/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. за създаване на система Евродак за сравняване на дактилоскопични отпечатаци с оглед ефективното прилагане на Регламент (ЕС) № 604/2013 за установяване на критерии и механизми за определяне на държавата членка, компетентна за разглеждането на молба за международна закрила, която е подадена в една от държавите членки от гражданин на трета държава или от лице без гражданство и за искане на сравнения с данните в Евродак от правоприлагащите органи на държавите членки и Европол за целите на правоприлагането и за изменение на Регламент (ЕС) № 1077/2011 за създаване на Европейска агенция за оперативното управление на широкомащабни информационни системи в областта на свободата, сигурността и правосъдието (ОВ L 180, 29.6.2013 г., стр. 1).

²⁶ Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни г. относно европейската заповед за задържане и процедурите за предаване между държавите членки (ОВ L 190, 18.7.2002 г., стр. 1).

²⁷ Рамково решение 2002/465/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 г. относно съвместните екипи за разследване (ОВ L 162, 20.6.2002 г., стр. 1).

извършването на терористични престъпления и предоставянето или получаването на обучение, но също така и участието в дейностите на терористична група. Всяко действие, улесняващо подобно пътуване, също следва да се криминализира.

- (9) Криминализирането на получаването на обучение с цел тероризъм допълва съществуващото престъпление предоставяне на обучение и е конкретно насочено към заплахите, произтичащи от лицата, които активно се подготвят за извършването на терористични престъпления, включително тези, които в крайна сметка действат самостоятелно.
- (10) Финансирането на тероризма следва да бъде наказуемо в държавите членки и да включва финансирането на терористични актове, финансирането на терористична група, както и други престъпления, свързани с терористични дейности, като например набирането и обучението на терористи или пътуването за терористични цели, с оглед да се възпрепятстват структурите за подкрепа, улесняващи извършването на терористични престъпления. Помагачеството или опитите за финансиране на тероризма също следва да бъдат наказуеми.
- (11) Освен това, предоставянето на материална помощ с цел тероризъм чрез лица, които участват или действат като посредници в предлагането или движението на услуги, активи и стоки, включително търговски сделки, включващи влизане или излизане от Съюза, следва да бъдат наказуеми в държавите членки, също както помагачеството в тероризъм или както финансирането на тероризма, ако се извършва със знанието, че съответните операции или приходите от тях са предназначени да бъдат използвани, изцяло или частично, за терористични цели или ще са от полза за терористични групи.
- (12) Опитът за пътуване в чужбина за терористични цели следва да бъде наказуем, както и опитите за предоставяне на обучение и набиране на хора за терористични цели.
- (13) По отношение на престъпленията, предвидени в настоящата директива, понятието за умишъл трябва да се прилага към всички елементи, съставляващи тези престъпления. Дали дадено действие или бездействие е умишлено може да се установи на базата на обективни фактически обстоятелства.
- (14) Освен това следва да се предвидят такива наказания за физическите и юридическите лица, които са извършили или са отговорни за такива престъпления, които да отразяват тежестта на престъпленията.
- (15) Необходимо е да се установят правила за компетентността на съдилищата, за да се гарантира ефективното преследване на терористичните престъпления. По-специално, изглежда необходимо да се установи компетентността за престъпленията, извършени от предоставящите обучение с цел тероризъм, независимо от тяхната националност, с оглед на възможните последици от такова поведение на територията на Съюза и на тясната материална връзка между престъпленията предоставяне и получаване на обучение с цел тероризъм.
- (16) Всяка държава членка следва да приеме специални мерки за защита, подкрепа и помощ, които отговарят на специфичните нужди на жертвите на тероризма, като допълнително определи и задълбочи правата, които вече се съдържат в

Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и Съвета²⁸. Жертви на тероризъм са посочените в член 1 от Директива 2012/29/ЕС лица, във връзка с терористични престъпления, както са посочени в член 3. Мерките, предприемани от държавите членки, следва да гарантират, че в случай на терористично нападение, жертвите на тероризма ще получат емоционална и психологическа подкрепа, включително подкрепа при претърпяна травма и консултации, както и всякаква подходяща правна, практическа и финансова информация и съвети.

- (17) Държавите членки следва да сътрудничат помежду си, за да се гарантира, че всички жертви на тероризма имат достъп до информацията относно правата на жертвите, наличните услуги за подкрепа и относно схемите за обезщетение. Освен това държавите членки следва да гарантират, че жертвите на тероризма имат достъп до услуги за дългосрочна подкрепа в държавата на пребиваване, дори ако терористичното престъпление е извършено в друга държава от ЕС.
- (18) Тъй като целите на настоящата директива не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен самостоятелно от държавите членки и съответно могат, поради необходимостта от общоевропейска хармонизация на правилата, да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член 5, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигане на тези цели.
- (19) Настоящата директива зачита принципите, признати в член 2 от Договора за Европейския съюз, зачита основните права и свободи и спазва принципите, признати по-конкретно в Хартата на основните права на Европейския съюз, включително тези, посочени в дялове II, III, V и VI от нея, които включват, наред с другото, правото на свобода и сигурност, свободата на изразяване на мнение и информация, свободата на сдружаване и свободата на мисълта, съвестта и религията, общата забрана на дискриминацията, по-специално на основание на раса, цвят на кожата, етнически или социален произход, генетични характеристики, език, религия или убеждения, политически или други мнения, правото на зачитане на личния и семейния живот и правото на защита на личните данни, принципите на законност и пропорционалност на престъплението и наказанието, обхващащи също така изискването за точност, яснота и предвидимост в наказателното право, презумпцията за невиновност, както и свободата на движение, посочена в член 21, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз и Директива 2004/38/ЕО. Настоящата директива се прилага в съответствие с тези права и принципи.
- (20) Прилагането на криминализирането съгласно настоящата директива следва да бъде пропорционално на характера и обстоятелствата на престъплението, като се спазват преследваните законни цели и необходимостта от тях в едно демократично общество и се изключат всякакви форми на произвол или дискриминация.

²⁸

Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета (ОВ L 315, 14.11.2012 г., стр. 57).

- (21) Директивата следва да замени Рамково решение 2002/475/ПВР²⁹ за държавите членки, обвързани от настоящата директива.
- (22) В съответствие с член 3 от Протокол (№ 21) относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, Обединеното кралство и Ирландия са нотифицирали желанието си да участват в приемането и прилагането на настоящата директива.

И/ИЛИ

- (23) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол (№ 21) относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, и без да се засяга член 4 от посочения протокол, Обединеното кралство и Ирландия не участват в приемането и прилагането на настоящата директива и не са обвързани от нея, нито от нейното прилагане.
- (24) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол (№ 22) относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, Дания не участва в приемането на настоящата директива и не е обвързана от нея, нито от нейното прилагане. Рамково решение 2002/475/ПВР продължава да бъде обвързващо за Дания и да се прилага спрямо нея,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

ДЯЛ I: ПРЕДМЕТ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Член 1 *Предмет*

С настоящата директива се установяват минимални правила по отношение на определението за престъпления и санкции в областта на терористичните престъпления, престъпленията, свързани с терористични групи, и престъпленията, свързани с терористични дейности, както и специални мерки за защита и помощ на жертвите на тероризма.

Член 2 *Определения*

За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

- а) „средства“ означава активи от всякакъв вид, материални или нематериални, движими или недвижими, независимо от начина на придобиването им, а така също и правни документи или инструменти под каквато и да е форма, в това число електронна или цифрова, удостоверяващи правото на собственост върху или участието в такива активи, включително банкови кредити, пътни чекове, банкови чекове,

²⁹

Изменено с Рамково решение 2008/919/ПВР на Съвета от 28 ноември 2008 г. за изменение на Рамково решение 2002/475/ПВР (ОВ L 330, 9.12.2008 г., р. 21).

пощенски преводи, акции, ценни книжа, облигации, менителници и акредитиви, без това изброяване да се смята за изчерпателно;

- б) „юридическо лице“ означава образувание, което има правосубектност съгласно приложимото право, с изключение на държави или публични органи, които упражняват държавна власт, и на публични международни организации;
- в) „терористична група“ означава структурирана трайна група на повече от две лица, които действат съгласувано за извършване на терористични престъпления.
- г) „структурирана група“ означава група, която не е възникнала случайно за незабавното извършване на дадено престъпление и в която не е необходимо да има формално разпределение на функциите между участниците, продължителност на участието или развита структура.

Дял II:

ТЕРОРИСТИЧНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, СВЪРЗАНИ С ТЕРОРИСТИЧНИ ГРУПИ

Член 3

Терористични престъпления

1. Всяка държава членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че умишлените деяния, посочени в параграф 2, както са определени за престъпления в националното право и които поради своя характер или обстоятелства могат да нанесат сериозна вреда на дадена държава или международна организация, се определят като терористични престъпления, когато са извършени с едно или повече от следните намерения:
 - а) сериозно сплашване на населението;
 - б) неправомерно принуждаване на правителство или международна организация да извърши или да се въздържа от извършването на някакво действие;
 - в) сериозно дестабилизиране или разрушаване на основните политически, конституционни, икономически или социални структури на дадена държава или международна организация.
2. Умишлени деяния по смисъла на параграф 1 са:
 - а) посегателства върху човешки живот, които могат да предизвикат смърт;
 - б) посегателства върху физическата неприкосновеност на дадено лице;
 - в) отвличане или вземане на заложници;
 - г) причиняване на съществени разрушения на правителствени или обществени обекти, транспортни системи, инфраструктура, в това число и информационни системи, неподвижни платформи на континенталния шелф, обществени места или частна собственост, които могат да застрашат човешки живот или да причинят значителни икономически щети;
 - д) отвличане на самолети, кораби или други транспортни средства за превоз на пътници или стоки;

- е) производство, притежаване, придобиване, превоз, доставяне или използване на огнестрелни оръжия, взривни вещества, ядрени, биологични или химически оръжия, както и изследвания и разработване на биологични и химически оръжия;
- ж) замърсяване с опасни вещества, предизвикване на пожари, наводнения или експлозии, които застрашават човешкия живот;
- з) смущения или прекъсване на снабдяването с вода, електроенергия или други основни природни ресурси, вследствие от които може да възникне опасност за живота на хората;
- и) заплаха за извършване на някое от деянията, изброени в букви а)–з).

Член 4

Престъпления, свързани с терористична група

Всяка държава членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че следните деяния, когато са извършени умишлено, се наказват като престъпления:

- а) ръководене на терористична група;
- б) участие в дейностите на терористична група, включително и чрез предоставяне на информация материални средства, или чрез финансиране под всякаква форма на тези дейности, при съзнаване на обстоятелството, че такова участие допринася за осъществяване на престъпната дейност на терористичната група.

Дял III: ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, СВЪРЗАНИ С ТЕРОРИСТИЧНИ ДЕЙНОСТИ

Член 5

Публична провокация към извършване на терористично престъпление

Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че разпространението или предоставянето по друг начин на разположение на обществеността на послание с цел подбуждане към извършването на някое от престъпленията, изброени в член 3, параграф 2, букви а)–з), когато това деяние, независимо дали пряко призовава към терористични престъпления, създава опасност от извършване на едно или повече такива престъпления, се наказва като престъпление, когато е извършено умишлено.

Член 6

Набиране с цел тероризъм

Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че склоняването на друго лице да извърши някое от деянията, изброени в член 3, параграф 2, букви а)–з) или в член 4, се наказва като престъпление, когато е извършено умишлено.

Член 7

Предоставяне на обучение с цел тероризъм

Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че предоставянето на познания за направата или използването на взривни вещества, огнестрелни или други оръжия, отровни или опасни вещества, или за други специфични методи или способности с цел да бъде извършено или да се допринесе за извършването на някое от престъпленията, изброени в член 3, параграф 2, букви а)–з), със съзнанието, че предоставените познания са предназначени да бъдат използвани за тази цел, се наказва като престъпление, когато е извършено умишлено.

Член 8

Получаване на обучение с цел тероризъм

Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че получаването на указания от друго лице за направата или използването на взривни вещества, огнестрелни или други оръжия, отровни или опасни вещества, или за други специфични методи или способности с цел да бъде извършено или да се допринесе за извършването на някое от престъпленията, изброени в член 3, параграф 2, букви а)–з), се наказва като престъпление, когато е извършено умишлено.

Член 9

Пътуване в чужбина с цел тероризъм

Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че пътуването до друга държава с цел извършване или принос към извършването на терористично престъпление, посочено в член 3, участие в действията на терористична група, посочени в член 4, или предоставяне или получаване на обучение с цел тероризъм, посочени в членове 7 и 8, се наказва като престъпление, когато е извършено умишлено.

Член 10

Организиране или подпомагане по друг начин на пътуването в чужбина с цел тероризъм

Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че всяко действие, свързано с организиране или подпомагане на нечие пътуване в чужбина с цел тероризъм, както е посочено в член 9, знаейки, че предоставената помощ е с тази цел, се наказва като престъпление, когато е извършено умишлено.

Член 11

Финансиране на тероризма

Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че предоставянето или набирането на средства, по какъвто и да било начин, пряко или косвено, с намерението те да бъдат използвани или знаейки, че те ще бъдат използвани, изцяло или частично, за извършване на някое от престъпленията, посочени в членове 3—10 и 12—14 или в член 16, се наказва като престъпление, когато е извършено умишлено.

Член 12

Квалифицирана кражба за извършване на терористично престъпление

Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че квалифицирана кражба с цел да се извърши някое от престъпленията, посочени в член 3, се наказва като престъпление, когато е извършена умишлено.

Член 13

Изнудване с цел да се извърши терористично престъпление

Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че изнудването с цел да се извърши някое от престъпленията, посочени в член 3, се наказва като престъпление, когато е извършено умишлено.

Член 14

Изготвяне на фалшиви административни документи с цел да се извърши терористично престъпление

Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че изготвянето на фалшиви административни документи с цел извършване на някое от престъпленията, посочени в член 3, параграф 2, букви а)–з) и в член 4, буква б) се наказва като престъпление, когато е извършено умишлено.

ДЯЛ IV: ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ, СВЪРЗАНИ С ТЕРОРИСТИЧНИТЕ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ПРЕСТЪПЛЕНИЯТА, СВЪРЗАНИ С ТЕРОРИСТИЧНИ ГРУПИ, И ПРЕСТЪПЛЕНИЯТА, СВЪРЗАНИ С ТЕРОРИСТИЧНИ ДЕЙНОСТИ

Член 15

Връзка с терористични престъпления

За да бъде наказуемо престъпление, посочено в член 4 и дял III, не е необходимо действително да е било извършено терористично престъпление, нито е необходимо да се установи връзка с конкретно терористично престъпление или, по отношение на престъпленията в членове 9–11, с конкретни престъпления, свързани с терористични дейности.

Член 16

Помагачество, подбудителство и опит

1. Всяка държава членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че помагачеството в някое от престъпленията, посочени в членове 3–8 и членове 11–14, са наказуеми.
2. Всяка държава членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че подбудителството към някое от престъпленията, посочени в членове 3–14, са наказуеми.
3. Всяка държава членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че опитите за извършване на някое от престъпленията, посочени в членове 3, 6, 7, 9 и в членове 11–14, с изключение на притежаването по член 3, параграф 2, буква е) и престъплението по член 3, параграф 2, буква и), са наказуеми.

Член 17
Санкции за физически лица

1. Всяка държава членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че престъпленията по членове 3—14 и член 16 подлежат на ефективни, съразмерни и възпиращи наказателноправни санкции, които могат да доведат до екстрадиция.
2. Всяка държава членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че за престъпленията по член 3 и престъпленията по член 16, доколкото те са свързани с терористични престъпления, е предвидено наказание лишаване от свобода, което е по-тежко от предвиденото в националното право за подобни престъпления, извършени при отсъствие на конкретното намерение по член 3, освен ако предвиденото наказание вече е максимално допустимото по силата на националното право.
3. Всяка държава членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че за престъпленията по член 4 е предвидено наказание лишаване от свобода с максимален размер не по-малък от петнадесет години за престъплението по член 4, буква а) и не по-малък от осем години за престъпленията по член 4, буква б). Когато терористичното престъпление, посочено в член 3, параграф 2, буква и), е извършено от лице, което ръководи терористична група, както е посочено в член 4, буква а), максималният размер на наказанието не може да бъде по-малък от осем години.

Член 18
Смекчаващи обстоятелства

Всяка държава членка може да предприеме необходимите мерки за намаляване на посочените в член 17 санкции, когато извършителят:

- а) се откаже от извършване на терористична дейност и
- б) предостави на административните или съдебните органи информация, която при други обстоятелства те не биха могли да получат, като им помага да:
 - (1) предотвратят или ограничат последиците от престъплението;
 - (2) се установи самоличността или да се подведат под наказателна отговорност другите извършители;
 - (3) открият доказателства; или
 - (4) възпрепятстват извършването на други престъпления от посочените в членове 3—14 и в член 16.

Член 19
Отговорност на юридическите лица

1. Всяка държава членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че юридическите лица могат да бъдат подведени под отговорност за престъпленията, посочени в членове 3—14 и в член 16, извършени в тяхна полза от лице, което действа самостоятелно или като член на орган на юридическото лице и което заема ръководна длъжност в това юридическо лице, въз основа на едно от следните:

- а) пълномощие да представлява юридическото лице;
 - б) право да взема решения от името на юридическото лице;
 - в) право да упражнява контрол в рамките на юридическото лице.
2. Държавите членки следва да предприемат и необходимите мерки, за да гарантират, че юридическите лица могат да бъдат подведени под отговорност, когато липсата на надзор или контрол от страна на лице, посочено в параграф 1, е направила възможно извършването на някое от престъпленията, посочени в членове 3—14 и в член 16, в полза на съответното юридическо лице от физическо лице на негово подчинение.
3. Отговорността на юридическите лица по силата на параграфи 1 и 2 не изключва наказателно преследване срещу физически лица, които са извършители, подбудители или помагачи във връзка с престъпленията, посочени в членове 3—14 и в член 16.

Член 20

Санкции за юридически лица

Всяка държава членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че в случай на установена отговорност по член 19, на всяко юридическо лице ще бъдат наложени ефективни, съразмерни и възпиращи санкции, в това число наказателни или други имуществени санкции, като могат да бъдат предвидени и други санкции, между които:

- а) лишаване от правото да се ползва от публични облаги или помощи;
- б) временно или постоянно лишаване от правото да се упражнява търговска дейност;
- в) поставяне под съдебен надзор;
- г) съдебна заповед за ликвидация;
- д) временно или постоянно закриване на обекти, използвани за извършване на престъплението.

Член 21

Компетентност и наказателно преследване

1. Всяка държава членка предприема необходимите мерки, за да установи своята компетентност по отношение на престъпленията, посочени в членове 3—14 и в член 16, когато:
- а) престъплението е извършено изцяло или частично на нейна територия;
 - б) престъплението е извършено на борда на плавателен съд под неин флаг или на въздухоплавателно средство с национална регистрация;
 - в) извършителят е неин гражданин или пребивава постоянно на нейна територия;
 - г) извършителят предоставя обучение с цел тероризъм, както е посочено в член 7, на граждани или постоянно пребиваващи лица;
 - д) престъплението е извършено в полза на юридическо лице, установено на нейна територия;

- е) престъплението е извършено срещу институциите или населението на въпросната държава членка или срещу институция, орган, служба или агенция на Европейския съюз със седалище в тази държава членка.

Всяка държава членка може да разшири своята компетентност, ако престъплението е извършено на територията на държава членка.

2. Когато дадено престъпление попада в компетентността на повече от една държава членка и всяка една от тях може законосъобразно да започне наказателно преследване на основание на едни и същи факти, заинтересованите държави членки си сътрудничат, за да решат коя от тях ще проведе наказателното преследване срещу извършителите на престъплението с цел, ако е възможно, наказателното производство да се проведе в една държава членка. За целта държавите членки могат да се обърнат към Евроюст, за да улеснят сътрудничеството между своите съдебни органи и координацията на техните действия. При вземане на решението се отчитат следните обстоятелства при спазване на тяхната последователност:
- а) водеща е държавата членка, на чиято територия е извършено деянието,
 - б) водеща е държавата членка, на която извършителят е гражданин или пребивава постоянно на нейна територия,
 - в) водеща е държавата членка, която е страна на произход на жертвите,
 - г) водеща е държавата членка, на чиято територия е открит извършителят.
3. Всяка държава членка взема необходимите мерки за установяване на своята компетентност във връзка с престъпленията по членове 3—14 и член 16, в случай че откаже да предаде или да екстрадира в друга държава членка или трета държава лице, което е заподозряно или осъдено за някое тези престъпления.
4. Всяка държава членка гарантира, че нейната компетентност включва случаи, в които престъпленията по членове 4 и 16 са извършени изцяло или частично на нейна територия, без оглед на това къде терористичната група е установена териториално или осъществява своята престъпна дейност.
5. Настоящият член не изключва упражняването на компетентността по наказателноправни въпроси, предвидена от държавата членка в съответствие с националното ѝ законодателство.

ДЯЛ V: РАЗПОРЕДБИ ОТНОСНО ЗАЩИТАТА, ПОДКРЕПАТА И ПРАВАТА НА ЖЕРТВИТЕ НА ТЕРОРИЗМА

Член 22

Защита и подпомагане на жертвите на тероризъм

1. Държавите членки гарантират, че разследването или наказателното преследване на престъпленията, обхванати от настоящата директива, не зависят от изявление или обвинение, направено от жертва на тероризъм или друго лице, засегнато от престъплението, поне когато съответните действия са извършени на тяхна територия.

2. Държавите членки гарантират наличието на специфични услуги за оказване на помощ и подкрепа на жертвите на тероризъм. Тези услуги разполагат с необходимия капацитет и организационна структура, за да предоставят помощ и подкрепа на жертвите непосредствено след нападение и докато е необходимо след това, в съответствие със специфичните нужди на всяка една от жертвите. Услугите са поверителни, безплатни и лесно достъпни за всички жертви на тероризма. Те включват по-специално:
 - а) емоционална и психологическа подкрепа, като например подкрепа при претърпяна травма и консултации;
 - б) предоставяне на съвети и информация по всички съответни правни, практически и финансови въпроси.
3. Настоящата директива се прилага в допълнение към и без да се засягат мерките, определени в Директива 2012/29/ЕС.

Член 23

Права на жертвите на тероризъм, които пребивават в друга държава членка

1. Държавите членки гарантират, че техните компетентни органи си сътрудничат помежду си, за да осигурят достъп до информация за жертвите на тероризъм, които са жители на държава членка, различна от тази, в която е извършено терористичното престъпление. Достъпът до информация включва по-специално информация относно правата на жертвите, наличните услуги за подкрепа и схеми за обезщетение.
2. Държавите членки гарантират, че всички жертви на тероризъм имат достъп до услугите за помощ и подкрепа, предвидени в член 22, на територията на държавата членка, в която пребивават, дори ако терористичното престъпление е извършено в друга държава членка.

ДЯЛ VI: ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 24

Замяна на Рамково решение 2002/475/ПВР относно борбата срещу тероризма

Настоящата директива заменя Рамково решение 2002/475/ПВР по отношение на обвързаните от нея държави членки, без да се засягат задълженията на тези държави членки по отношение на сроковете за транспониране на това рамково решение в националното право.

По отношение на държавите членки, обвързани от настоящата директива, позоваванията на Рамково решение 2002/475/ПВР се считат за позовавания на настоящата директива.

Член 25

Транспониране

1. Държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими за да се съобразят с настоящата директива в срок до [12 месеца след нейното приемане]. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези разпоредби.

Когато държавите членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се определят от държавите членки.

2. Държавите членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното законодателство, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 26 *Докладване*

1. До [24 месеца след крайния срок за изпълнение на настоящата директива] Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад с оценка на степента, в която държавите членки са взели необходимите мерки, за да се съобразят с настоящата директива.
2. До [48 месеца след крайния срок за изпълнение на настоящата директива] Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад с оценка на въздействието и добавената стойност на настоящата директива в борбата с тероризма. Комисията взема предвид информацията, предоставена от държавите членки съгласно Решение 2005/671/ПВР.

Член 27 *Влизане в сила*

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 28 *Адресати*

Адресати на настоящата директива са държавите членки в съответствие с Договорите.
Съставено в Брюксел на година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател